

Els reptes del successor d'Arafat

El nou president de l'Autoritat Nacional Palestina, Mahmud Abbas, més conegut com Abu Mazen, s'enfronta amb nombrosos reptes. El primer, i prioritari, és restablir els contactes amb els Estats Units, que en aquests moments tenen la clau del llarg conflicte entre israelians i palestins. Sense el vistiplau del president Bush, no es pot moure res a la zona: ho ha comprovat el diplomàtic europeu Javier Solana, que ha tractat, sense èxit, de moderar la política del primer ministre israelià, Ariel Sharon. L'únic que ha aconseguit és l'admissió en el selecte club (ONU, EUA, Rússia, Unió Europea) que ha d'avaluar tot el que proposa la diplomàcia nord-americana, en especial, el full de ruta, el pla de pau per a l'Orient Mitjà. Quan Solana ha intentat criticar la construcció del mur i l'obstinació a demonitzar el president Iàsser Arafat, s'ha trobat amb el menyspreu de Bush. Sharon, ni se l'ha escoltat.

L'aliança incondicional entre els Estats Units i Israel no obeeix a les maniobres de l'anomenat *lobby* jueu, al qual es dona més importància de la que realment té, ni a l'estreta relació entre tots dos, que es remunta a la fundació de l'estat israelià. Les arrels d'aquesta simbiosi cal buscar-les en els atemptats de l'11 de setembre de 2001, que van permetre als neoconservadors en el poder a Washington considerar el terrorisme com l'amenaça principal contra el món occidental. I en l'esquema de Bush, de democràcia contra terrorisme, l'eix del mal i els "es-

tats gubèrns", Israel es la peça fonamental, envoltada d'un món més o menys hostil (Síria, Palestina), que no es pot deixar sola. Sharon ho va entendre immediatament; Arafat, no tant. Gràcies al nou ordre implantat arran de l'11 de setembre, Sharon va poder proclamar l'enterrament dels acords d'Oslo i radicalitzar el seu discurs. Ja no es tractava de discutir un calendari amb els palestins, sinó de desprestigiar l'únic interlocutor vàlid, Arafat, i veure com els habituals atemptats suïcides li donaven més crèdit davant Bush.

A cada atemptat palestí, Sharon guanyava punts, i Arafat els perdia. I amb el crèdit de l'aliat, el primer ministre israelià va poder edificar el mur, donar llargues a la mediació europea, assetjar Arafat a Ram Al·lah, destruir milers d'habitatges i liquidar els palestins sospitosos d'estar darrere dels atemptats.

Amb Arafat va desaparèixer també el principal obstacle per al restabliment del diàleg. Si el problema era Arafat, no tenia sentit mantenir la intransigència amb el seu successor, sobretot quan aquest era considerat el candidat més moderat. Per aquest motiu, el president Bush s'ha donat presses per convidar Abu Mazen a Washington. Una visita que es farà quan Bush hagi assumit el segon mandat, i la diplomàcia hagi passat de les mans de Powell a les de Condoleezza Rice.

Malgrat que Rice és menys receptiva que Powell en la qüestió palestina, la designació de Robert Zoellick com a segon del Ministeri d'Exteriors es pot con-

Mahmud Abbas, més conegut com Abu Mazen, és el nou president de l'Autoritat Nacional Palestina. El successor d'Arafat s'enfronta a partir d'ara amb diversos reptes, com les relacions amb els EUA, la corrupció interna i el terrorisme.

siderar com una bona notícia per a Abu Mazen. Zoellick, amb un perfil menys ideològic que Rice, va ser un dels artífexs de la conferència de Madrid. Oslo i Madrid han estat enterrats, però no el full de ruta, una proposta a la baixa feta per Bush que estableix la creació d'un estat palestí per al 2005.

Per tirar endavant el full de ruta caldrà que Mazen demostrí a Bush i Sharon que no és Arafat. Una tasca difícil: al mateix temps haurà de dir als palestins que no renuncia a res del que representava Arafat: la creació del nacionalisme palestí modern i l'aferrissada resistència davant Israel i els estats àrabs que, en el passat, han intentat afeblir-lo o destruir-lo (Jordània, Síria, Egipte).

Netejar la corrupció. Com demostrarà que no és Arafat? Doncs, fent disabte: escombrant la casa palestina de

Si passen els mesos sense que es concreti res, ni la retirada de Gaza ni el full de ruta, Hamàs es trobarà amb les mans lliures per atemptar

corrupció i nepotisme, i posant ordre en els serveis de seguretat. És el segon repte. La corrupció, la mala gestió i el caos en la seguretat no són una invenció de la dreta israeliana ni dels polítics afectes, sinó una realitat, potser magnificada. Arafat va ser responsable del desgavell fins a cert punt, perquè els darrers anys Sharon es va encarregar d'aïllar-lo, tot deixant-lo sense capacitat de manobra. Abu Mazen no és de la vella guàrdia, dels membres fundadors d'Al-Fatah, una espècie extingida per la llei de vida i els atemptats, i això li pot restar

autoritat davant els barons del partit, que es creuen amb el dret de no haver de donar explicacions sobre els negocis bruts. L'autoritat que li falta la pot compensar amb la legitimitat que li dona el 70% dels vots aconseguits en les eleccions, i el fet que la neteja estarà ben vista tant pels palestins que viuen miserablement, que són majoria, i els polítics fastiguejats per la corrupció.

El tercer repte, el terrorisme, també ens porta a Arafat, a qui Sharon responsabilitzava de la violència. Ben poca cosa podia fer Arafat quan es trobava

Un dels principals reptes d'Abu Mazen és recompondre les relacions amb els Estats Units d'Amèrica.

confinat a Ram Al'lah, sense contacte amb els grups, en bona part islamistes que es nodreixen de la desesperança dels joves dels territoris ocupats. No podia fer res més que condemnar uns atacs que el deixaven en evidència davant Bush, contribuïen a l'enterrament dels acords d'Oslo i a la paralització del full de ruta. Abu Mazen en farà una qüestió de supervivència: a cada atemptat, perdrà credibilitat davant Bush, i es donarà ales als sectors nacionalistes israelians que ja consideren una traïció la retirada de Gaza promesa per Sharon.

Però el seu marge de maniobra és limitat: no controla Hamas, una organització arrelada, sobretot a Gaza, protegida en el passat pels serveis de seguretat israelians i que sap manipular molt bé la frustració social i cultural dels palestins. Pot intentar una actuació policial, com va fer Arafat en algunes ocasions, però el resultat sempre és limitat, i el desgast, altíssim.

Per posar fi als atemptats, o almenys deixar-los sense justificació, és imprescindible que Bush doni suport a Abu Mazen, que no l'aïlli. Si passen els me-

sos sense que es concreti res, ni la retirada de Gaza, ni el diàleg pel full de ruta, ni l'alliberament dels presos, Hamàs es podria trobar amb les mans lliures per cometre un atemptat. I el primer atemptat serà aprofitat per Sharon, en estos moments atrapat per la promesa de la retirada de Gaza el mes de juny i pel restabliment de la legitimitat del president de l'Autoritat Nacional Palestina. La incorporació dels laboristes en el Govern israelià, amb l'incombustible Simon Peres al capdavant, es pot interpretar com un intent d'enfortir-se per afrontar la sortida de Gaza, que es presenta accidentada, i el restabliment del diàleg amb els palestins. De la manera com es gestionin totes dues coses, en depèn l'estabilitat del Govern de coalició, amb els laboristes de nou com a socis de la dreta nacionalista i els religiosos i colons a l'expectativa.

En el camí, Abu Mazen s'haurà d'examinar. Si no ha anat a Washington abans, el primer examen es farà al març, en la conferència internacional que se celebrarà al Regne Unit sobre la reforma de l'Autoritat Nacional Palestina. Una ocasió per observar detingudament si ha fet els deures, i ha acabat, almenys, amb la corrupció més visible, ha organitzat els serveis de seguretat i ha posat les bases per modernitzar l'administració. La següent prova la tindrà amb els mateixos palestins, que han d'elegir al juliol els membres de l'Assemblea Nacional. Si Al-Fatah manté la majoria, significarà que els palestins confien amb la via iniciada pel nou líder, d'un perfil més baix que Arafat, amb qui va mantenir diferències quan va ser el seu primer ministre. En canvi, un augment dels vots de Hamàs es pot interpretar com un avís per a Abu Mazen. Abans, però, haurà d'entrevistar-se amb Bush, que té molt a dir en el restabliment de les converses de pau, i reunir-se amb Sharon, responsable en part del desencadenament de la segona Intifada, i que ara aposta, amb l'ajut de Peres, pel diàleg, posant en un compromís els colons jueus que en el seu moment van creure en la promesa d'ocupar la terra palestina.

Antoni Castel